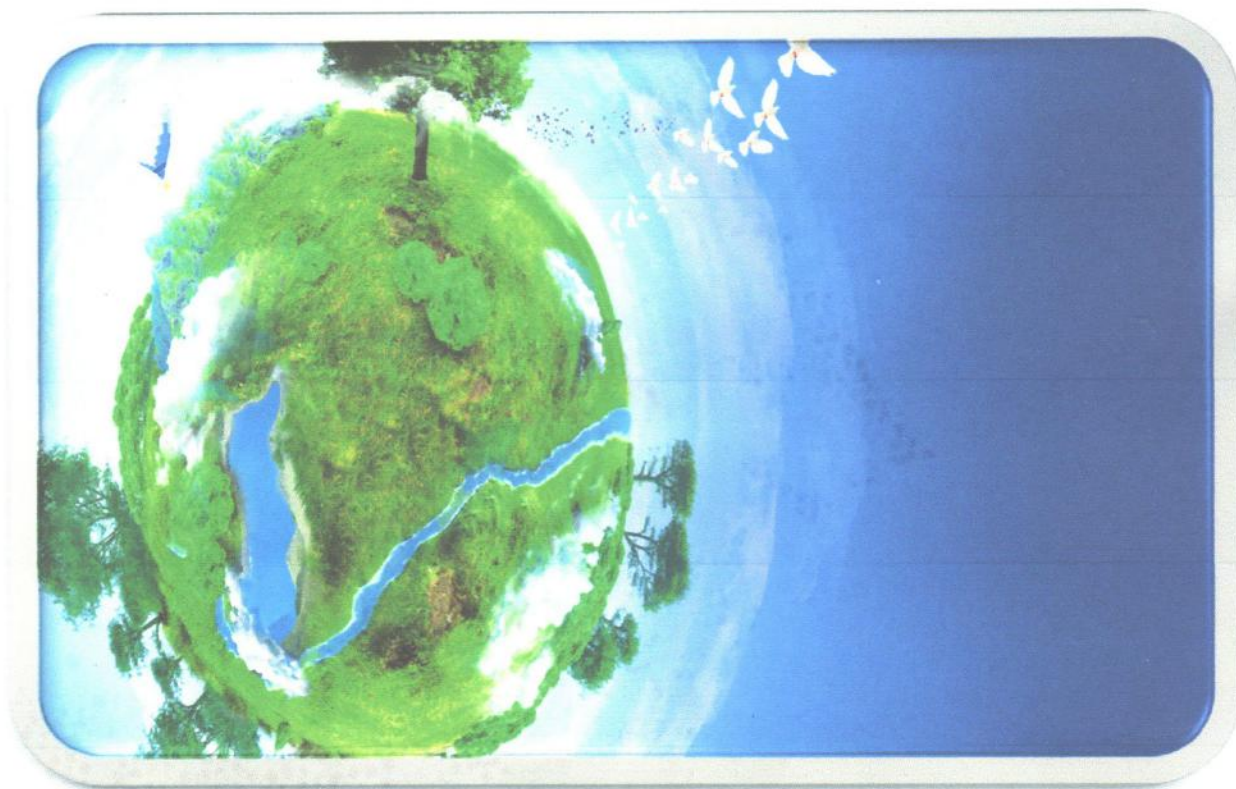

ПРЕЗЕНТАЦИЯ

*Орловка шаарындагы № 1 орто мектептин 6 «Б»
классынын окуучусу ТЕРЕЦУК АЛЕКСАНДРЫН эмгеги.*

*Долбоордун жетекчиси: Асанбаева Асель
Кудайбергеновна.*

Тема:

Жашоомдун максаты.

КИРИШҮҮ.

Азыркы учурда жер бетинде адамдын ишмердүүлүгүнүн таасири астында жашоо формаларынын көп түрдүүлүгү тездик менен кыскарууда.

Табигый экосистемалардын көптөгөн түрлөрү бузулуп,

биоценоздордогу түрлөрдүн саны азаюуда. Ошондуктан, аны сактап калуу эмне үчүн абдан маанилүү экенин түшүнүү абдан маанилүү. Ошондуктан, менин жашоомдун максаттарынын бири - муну кантип жасоону түшүнүү жана жер бетиндеги жашоону сактап калууга аракет кылуу.

АР ТҮРЛҮҮЛҮК ТҮШҮНҮГҮ.

Ар түрдүүлүк же биологиялык ар түрдүүлүк — жер бетиндеги тирүү организмдердин ар түрдүүлүгүн жана жашоонун канчалык деңгээлде өзгөргөнүн сүрөттөгөн термин. Биологиялык ар түрдүүлүк микроорганизмдерди, өсүмдүктөрдү, жаныбарларды жана маржан рифтери, токойлор, чөлдөр ж.б.

Биологиялык ар түрдүүлүк – бул бийик бак-дарактардан баштап микроскопсуз көрүүгө мүмкүн болбогон кичинекей бир клеткалуу балырларга чейин. Ал ошондой эле сумманы билдирет же ар кандай түрлөрүнүн көптүгү, белгилүү бир жерде жашоо маймак.

БИО АР ТҮРДҮЛҮКТҮН ДЕҢГЭЭЛЕРИ.

Биологиялык ар түрдүүлүктүн үч деңгээли бар:
генетикалык, түрдүк жана экосистемалык.

Генетикалык көп түрдүүлүк – бул жерди мекендеген организмдердин гендеринде камтылган генетикалык маалыматтын жалпы көлөмү.

Түрлөрдүн көп түрдүүлүгү – жер бетинде жашаган тирүү организмдердин түрлөрүнүн ар түрдүүлүгү.

Экосистема же экологиялык - биосферадагы ар кандай жашоо чөйрөлөрүн, биотикалык_жамааттарды жана экологиялык процесстерди, ошондой эле экосистеманын ичиндеги жашоо чөйрөлөрүнүн жана процесстеринин көп түрдүүлүгүн билдирет.

Биологиялык ар түрдүүлүк бирдей эмес таралган. Бул дүйнө жүзү боюнча жана аймактар боюнча өзгөрөт. Биологиялык ар түрдүүлүккө таасир этүүчү ар кандай факторлор төмөнкүлөрдү камтыйт: температура, бийиктик, жаан-чачындар, топурак жана алардын башка түрлөр менен болгон байланышы. Мисалы, океандагы биоартүрдүүлүк жер үстүндөгү ар түрдүүлүктөн 25 эсе аз.

БИО АР ТҮРДҮЛҮКТҮН РОЛУ.

Бардык түрлөрү өз ара байланышта жана бири-бирине көз каранды. Токойлор жаныбарларга турак жай берет. Жаныбарлар өсүмдүктөрдү жейт. Өсүмдүктөр өсүш үчүн дени сак топурак керек. Козу карындар кыртыштын уруктандыруу үчүн организмдерди ыдыратууга жардам берет. Аарылар жана башка курт-кумурскалар бир өсүмдүктөн экинчи өсүмдүккө чаңчаларды ташып, флоранын көбөйүшүнө шарт түзөт. Биологиялык ар түрдүүлүктүн азайышы менен бул мамилелер алсырап, кээде бузулуп, экосистемадагы бардык түрлөргө зыян келтирет.

ЖЕР ЖҮЗҮНДӨ АР ТҮРДҮЛҮКТҮН БӨЛҮШҮ %
КАТЫНАСЫ:

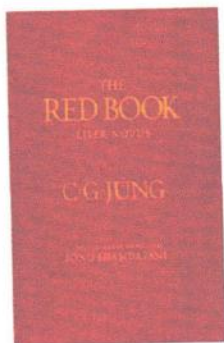

АР ТҮРДҮЛҮКТҮН АЗАЙУУСУНУН СТАТИСТИКАСЫ.

Учурда жер бетиндеги түрлөрдүн саны тездик менен кыскарууда. Күн сайын жаныбарлардын 10 түрү, жумасына 1 өсүмдүк түрү жоголот. Өсүмдүктөрдүн бир түрүнүн өлүшү аны менен байланышкан 30га жакын майда жаныбарлардын (биринчи кезекте курт-кумурскалар жана жумуртка курттары – нематоддор) азыктануу процессинде жок болушуна алып келет. Жакынкы 20-30 жылда адамзат 1 миллионго жакын түрүн жоготуп алышы мүмкүн. Бул биздин жаратылыш чөйрөбүздүн бүтүндүгүнө жана туруктуулугуна олуттуу сокку болот. Биологиялык ар түрдүүлүктү кыскартуу биздин замандын негизги экологиялык көйгөйлөрүнүн арасында өзгөчө орунду ээлейт. Табигый экосистемалардын массалык түрдө бузулушу жана тирүү организмдердин көптөгөн түрлөрүнүн жок болушу байкалууда. Жаратылыш экосистемалары жердин бештен бир бөлүгүндө толугу менен өзгөргөн же жок кылынган. 1600-жылдан бери жаныбарлардын 484 түрү жана өсүмдүктөрдүн 654 түрү жок болгон.

ЖЕРДИН БИО ТҮРДҮЛҮГҮНӨ ЧАРАЛАР.

1. Мыйзам чыгаруу чаралары – жаратылышты коргоо боюнча мыйзамдар, аңчылык жана балык уулоо боюнча чектөөлөр ж.б. мыйзам чыгаруу чаралары – жаратылышты коргоо боюнча мыйзамдар, аңчылык жана балык уулоо боюнча чектөөлөр ж.б.
2. Экономикалык чаралар – булгануу, браконьерлик, таштанды үчүн айыптар.
3. Кызыл китептерди жана сейрек кездешүүчү жаныбарлардын жана өсүмдүктөрдүн тизмесин түзүү.
4. Өзгөчө корголуучу аймактардын (өзүнчө корголуучу жаратылыш объектилеринин) системасын түзүү.
5. Популяцияларды калыбына келтирүү, жаныбарлардын тукумун көбөйтүү үчүн шарттарды түзүү.
6. Тазалоочу жайлардын аппараты, жабык циклдерди колдонуу.
7. Булганган жерлерди тазалоо.
8. Рекреациялык иштерди чектөө.
9. Экологиялык тарбия жана пропаганда.

- В 1963 г. появилась первая Красная книга Международного Союза Охраны Природы – МСОП (Red Data Book)
- Она насчитывала **25 тысяч видов растений**, около **211 видов млекопитающих** и **312 видов птиц**
- Она послужила началом «краснокнижного движения» во всем мире.

Международная Красная книга - второе издание

- Вышла в 1966 году
- Имела необычный вид
- Обложка у книги была красная, а страницы – разноцветные: красные, желтые, белые, серые и зеленые

Красные книги бывают различного уровня:

международные национальные региональные

ЭМНЕ ҮЧҮН БИЗГЕ ЖЕРДИН БИО АР ТҮРДҮҮЛҮГҮН САКТОО ҮЧҮН ЧАРАЛАР КЕРЕК.

Белгиленген иш-чараларды ишке ашыруу бул чараларды ишке ашырууга багытталган эл аралык жана улуттук программаларды иштеп чыгуу аркылуу ишке ашырылат. Биологиялык ар түрдүүлүктү сактоо зарылчылыгынын көптөгөн себептери бар: адамзаттын керектөөлөрүн канааттандыруу үчүн биологиялык ресурстарга муктаждык (тамак-аш, материалдар, дары-дармектер ж.б.), этикалык жана эстетикалык аспектилери (жашоо өзү баалуу) ж.б.

Бирок биоартүрдүүлүктү сактоонун негизги себеби, ал экосистеманын жана бүтүндөй биосферанын туруктуулугун камсыздоодо (булганууну сиңирүүдө, климатты турукташтырууда, жашоого ылайыктуу шарттарды камсыз кылууда) алдыңкы ролду ойнойт. Биологиялык ар түрдүүлүк Жердеги бардык биогеохимиялык, климаттык жана башка процесстерди ишке ашырууда жөнгө салуучу функцияны аткарат. Ар бир түр канчалык маанилүү көрүнбөсүн, жергиликтүү экосистеманын гана эмес, бүтүндөй Биосферанын туруктуулугун камсыздоого салым кошот.

Биологиялык ар түрдүүлүктү сактоо адамзат азыркы жана келечекте чечиши керек болгон негизги милдеттердин бири. Индустриалдык революцияга чейинки акыркы бир нече миң жыл ичинде адамдардын жаратылышты сактап калуу даражасы адамдын түр катары сакталып калышынан көз каранды. Адамдын иш-аракеттери анын өнүгүү тарыхында биринчи жолу анын жашоосуна коркунуч келтире баштаган.

КОРУТУНДУ.

Биздин планетанын тирүү организмдери өнүгүүнүн узак жана татаал жолун басып өтүштү. Мындай узак эволюциялык жолдун натыйжасы биздин планетанын жаныбарлар дүйнөсүнүн өкүлдөрүнүн көп түрдүүлүгү болгон. Алардын баары бири-бирине тыгыз байланышкан жана бири-бирине көз каранды. Бир түрдүн пайда болушу же жок болушу башка түрлөрдүн болушуна күчтүү таасир этет. Ошондуктан жер бетиндеги бардык тирүү организмдерди сактап калуу жана алардын популяцияларына жана геологиялык таралышына жасалма түрдө мүмкүн болушунча азыраак таасир этүү абдан маанилүү. Анткени, биологиялык ар түрдүүлүктүн кичине өзгөрүшү да кырсыкка алып келиши мүмкүн. Климаттын өзгөрүшү, тамак-аш менен суунун азайышы, айлана-чөйрөнүн булганышы, түрлөрдүн жок болушу – булар адамды биологиялык ар түрдүүлүктү сактоого кам көрүүгө мажбур кылган бир нече факторлор.

Жердеги жашоо Жердин биологиялык ар түрдүүлүгү болбосо болбойт!

